GAZETA KRAKOWSKA

Nro 87.

Z KRAKOWA DNIA 31 PAZDZIERNIKA 1821 ROKU WE SRODĘ.

Z Warszawy d. 22 Października.
Minister Prezyduiący w Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu
Do Rad Woiewódzkich.

Z momentem przybycia moiego do Warszawy, odebrawszy postanowienie Nayiaśnieyszego Pana mianuiące mnie Ministrem Prezyduiącym w Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, przed obięciem poruczonego mi sternictwa, uyrzałem się w konieczności rzucenia okiem na wszystkie przedmioty przyszłych prac moich.

To obeyrzenie zniewoliło mnie zatrudnić się nasamprzód tem, coby mogło regularny i ciągły bieg służby, tak do końca roku bieżącego, iako i przez rok następny, zapewnić.

Z wyśledzenia prawdziwego w tey mierze stanu rzeczy, okazało się: iż lubo na potrzeby służby bieżącey wskazane są fundusze, Etatem nie obięte, i na inne przedmioty przeznaczone, lubo zamierzone są i po części iuż uskutecznione znaczne w wydatkach ograniczenia, zaledwo wszakże powziąść się może nadzieia zbalansowania na ostatnie miesiące bieżącego roku expensy z perceptą; obawa ta nakazała mi osobne uczynić Xięciu Namiestnikowi Królewskiemu przedstawienie, a gdy następnie, z upoważnienia tegoż Xięcia, przychodzi mi do Szanownych Rad Woiewódzkich przemówić, miło mi iest w pierwszey do Obywateli odezwie wspomnieć chwilę, w którey przed przywróceniem ieszcze Królestwa zaszczycony zaufaniem Nayiaśnieyszego Pana i z rozkazu Jego należąc do kierunku spraw byłego Xięztwa Warszawskiego, miałem choć w trudnych okolicznościach zręczność przekonać się o skwapliwości, z którą Obywatele przychodzą na pomoc potrzebom, nieporządek oddalić mogącym.

Dziś, gdy po ułatwionych różnych Królestwa Polskiego tyczących się Negocyacyiach, które z pomyślnym dla kraiu naszego skutkiem ukończyć miałem szczęście, do zarządzenia Skarbem tegoż Królestwa zawołany iestem, nie spuszczaiąc nigdy z uwagi odezwy JW. Ministra Sekretarza Stanu z dnia 25 Maia r. b. względem skutków z niedostatku Skarbowego w

Imieniu Nayiaśnieyszego Pana do Xięcia Namiestnika przesłaney i nayusilniey pragnąc uniknąć szkodliwych wypadków, któreby nayokropnieysze dla całego kraiu ściągnąć mogły nieszczęście; mam to głębokie przekonanie, że lepiey kraiowi, lepiey współziomkom moim usłużyć nie mogę, iak przez skuteczne Skarbu publicznego i wpływów iego ustalenie.

Ustalenie to utrudzonem iest przez odmienienie roku Skarbowego, dawniey od 1 Czerwca zaczynaiącego się, na rok kalendarzowy od 1 Stycznia rachowany, z którego wypłynęło, że raty na samym początku roku perceptę Skarbową składaiące, nierównie są mnieysze od wydatków do dwóch pierwszych miesięcy przywiązanych; a gdy do tego wzgląd mieć iesz cze należy na ratę antycypacyynie w Grudniu za miesiąc Styczeń na woysko, dla regularnego utrzymania onego, opłacić się maiącą, potrzebnem iest koniecznie wcześnieysze Skarbu publicznego zaopatrzenie.

Z tego to powodu i na mocy upoważnienia Xięcia Namiestnika, mam zaszczyt na samym wstępie urzędowania mojego, udać się przez pośrednictwo Rad Woiewódzkich, do wszystkich Królestwa Obywateli i Mieszkańców, wzywaiąc ich: ażeby przez wzgląd na nagłe i nieodbite potrzeby, własnemu Skarbowi, własney sprawie pośpieszyli na pomoc, i dobrowolnie z szlachetnością wolnych ludzi godną, następuiącemu zadość uczynili życzeniu, to iest:

ażeby należącą się ratę Styczniową roku przyszłego ofiary z dóbr Duchownych, Maltańskich, Szlacheckich, Narodowych za przywileiami trzymanych, ofiary z nowo wynalezionych przedmiotów, z dóbr przez Rząd Pruski rozdarowanych, z dóbr Donataryuszów Francuzkich, Kanonu i Kompetencyy, z dóbr donacyynych Pruskich, tudzież ratę Marcową kontyngensu Iweruukowego od Dworów, do dnia 20 Listopada b. r. za kwitem właściwych poborców zaliczyć pośpieszyli.

Zasilenie Skarbu przez uskutecznienie tych opłat, ma na celu postawić go w możności porządnego uregulowania swych działań z dniem 1 Stycznia roku następuiącego. Antycypacyyne zaliczenie nastąpić ma za kwitami na właściwą ratę Styczniową i Marcową, z których termina roku następuiącego wydać się maią cenami; iest ono więc rodzatem pożyczki w Listopadzie zaciągnioney, na rzecz opłat w miesiącach Styczniu i Marcu przypadaiących.

Stósownie do środków iuż przedsięwziętych i przedsięwziąść się maiących, stósownie do przepisów wkrótce wydać się maiącego budżetu konstytucyynego, częścią wprowadzeniem rozsądney oszczędności, częścią podwyższeniem wpływów Skarbowych, bez naymnieyszego nowego nakładu, tak Skarb Publiczny urządzony zostanie, że i podobney antycypacyi Rząd więcey potrzebować nie będzie, i byt Królestwa oraz iego pomyślność, przez regularne opłacanie woyska, służby cywilney, procentu od długów uznanych, i przez rozwinięcie wszelkich amelioracyynych przedsięwzięć, gruntownie zapewnione zostaną.

Od samych więc teraz Obywateli, przyszły los kraiu zależy; sobie będą winni iego ustalenie, tak iak w przeciwnym razie na siebieby ściągnęli narzekania pokoleń następnych, gdyby ztąd i z ich wi-

ny, nieszczęście jakie spaść na nię miało. Znane Polaków do kraiu przywiązanie lękać się nie pozwala ostatniego wypadku, i każe mi się z ufnością spodziewać, iż wkrótce powezmę z doniesień władz mieyscowych wiadomość o uiszczoney w tey mierze Rządu i Skarbu nadziei, i że będę miał szczęście, za pośrednictwem Xięcia Namiestnika Królewskiego, donieść Nayiaśnieyszemu Panu o nowym dowodzie prawdy dawno uznaney, że Polacy zawsze są gotowi dopełniać to wszystko, czego utrzymanie kraiu i Narodowego Rządu wymaga.

W Warszawie d. 17 Październ: 1821 r.

Xawery Xiąże Drucki *Lubecki.*

Sekretarz Jeneralny

Kruszyński.

Z Petersburga d. 27 Września d. k.

Nayiaśnieyszy Cesarz Jegomość wyiechał z tąd w nocy z dnia 12 na 13 b. m., dla odprawienia przeglądu pułków gwardyi, stoiących w Gubernii Witebskiey. Nayiaśnieyszy Pan za dni kilka powróci.

Jego Cesarzewicowska Mość W. Xiąże Mikołay Pawłowicz i W. Xiężna Alexandra Federowna przybyli dnia 10 na powrót do Pawłowska.

Wiceadmirał Greich, dowodzący na czelnie flottą i w portach czarnego morza, udarowany został brylantową ozdebą orderu S. Alexandra Newskiego.

Z Poznania d. 13 Października.

Podług wydanego tu pod dniem wczorayszym obwieszczenia JW. Zerboni di Sposetti, Naczelnego Prezesa W. Xięztwa Poznańskiego, od dnia 5 do 12 b. m. przystąpiło 73 właścicieli dóbr Ziemskich do Towarzystwa Ziemskiego kredytowego, którzy ogółem przeszło 5 millionów złotów zastawnych wnoszą. Nie wszyscy żądaią pożyczki rozciągaiącey się aż do połowy wartości dóbr swoich, wykazaney cenami kupna i sądowemi oszacowaniami. Niektórzy chcą tylko małey summy. Nadto, szanowni Obywatele nie żądaiąc wcale pożyczki, powodowani iedynie duchem społeczności i przekonani o trwałości nowego Instytutu, przyłączyli się dla powiększenia związku. Przyprowadzenie więc do skutku Towarzystwa Ziemskiego kredytowego dla W. Xięztwa Poznańskiego, żadney już nie podpada wątpliwości. JW. Naczelny Prezes miał zamiar podpisany dokument podać niezwłocznie do zatwierdzenia N. Króla. Chętnie atoli przychylaiąc się do oświadczonego mu wielokrotnie życzenia, postanowił wstrzymać się z tem do przyszłego miesiąca, ogłaszaiąc, iż do końca bieżącego miesiąca dalsze deklaracyie przystąpienia do Towarzystwa każdego czasu przyymować będzie.

Z Paryża d. 13 Października.

Codziennie (piszą z Marsylii) przybywaią tu młodzi Niemcy chcący do Grecyi płynąć. Kupiecki dom tuteyszy odebrał od zagranicznego swego korrespondenta doniesienie, że przybędzie tu w krótce 300 Niemieckiey młodzieży, którą ten dom ma zlecenie wyprawić do do Grecyi. W Marsylii i pobliskich miastach otworzono składki dla tych młodzieńców. Niektóre osoby podpisały dla nich przeszło po 1000 Fr.

Król mianował Barona Pasquier, Ministra spraw zagranicznych, członkiem izby Parów.

Gdy onegday przechodził się Król

go lasku Vincennes, podała mu uboga Dama prosbę, która pochodzić ma od sławnego Rycerza Bayard.

Podług pism tuteyszych Francuzkie złotnicze i stalowe roboty, tudzież kotuny dla swey mocy i gustowney roboty przenoszone były na iarmarku Frankfortskim nad Angielskie.

W lasku Bulońskim poiedynkowały się wczoray dwie dobrze ubrane kobiety na pistolety lecz obie chybiły siebie.

Dwa tuteysze pisma starały się niedawno wynaleść przyczynę pomnażaiących się u nas samobóystw. Monitor znayduie ią w odznaczeniu, iakie dzienniki tuteysze zwykły podobnym czynnom nadawać; Chorągiew biała w zepsuciu obyczaiów. Jak sobie bądź (wyraża trzeci dziennik) zdrowy rozum wskazuie, że tam musi częste następować samobóystwo, gdzie znayduie się 9 publicznych zawsze otwar. tych do gry domów dla bogatey, mierney i nawet ubogiey klassy ludzi; gdzie na każdym rogu ulicy znayduie się kantor lotteryi, która co miesiąc trzy razy bywa ciągniona. Te zakłady czynią co rocznie do 18 mill: Fr. dochodu; ale porachuymy ile rodzin musi bydź dla tego z list podatkuiących wymazywanych i na listach ubogich umieszczanych, wspieranych lub do Szpitalów oddawanych; zastanowmy się ile użytecznych członków społeczności przeistacza się przez to na zbrodniarzów, ile dzieci iest opuszczonych, które zaprawiaią się na złodzieiów, nierządne kobiety, zabóyców, i. t. d. tedy znaydziemy, iż powyższe 18 mill. nie wynagradzaią tych strat, i t. d.

Uwolnionego od winy Barginet oskarżał Jeneralny prokurator Dobröe, że w pismie swoim: "Królowa Angielska i Napoleon„ zelżył wszystkich Monarchów i na Króla naszego zwalił obrzydłą winę. Chciał bowiem okazać, że Bonaparte i Królowa Angielska otrutemi zostali, że wymierzone zostało szpetne przestępstwo przeciw wolności ludów i bepieczenstwu poiedyńczych osób, i że sprzykrzywszy sobie zdradę i krzywoprzysięstwo, postanowiono użyć żelaza i trucizny. Oskarżenie rozciąga się iednak tylko do zbrodni przeciw naszemu Królowi. Na to odpowiedział P. Perrier, obrońca Bargineta: W pismie tem niema wcale wzmienia o naszem Królu mowy, lecz tylko o Europeyskich gabinetach; ieżeli zaś w tey liczbie rachuią i Francuzki, tedy nie można tu uważać nietykalnego Monarchy, ale iego odpowiedzialnych Ministrów. Gdy potem prezes podał sędziom przysięgłym pytanie: czyli Barginet przestąpił przeciw osobie Krola? wyrzekli nie!

Znany w Morei Jeneralny konsul Angielski Green znayduie się tu teraz, i chciał niektórych tuteyszych dziennikarzów za spotwarzenie iego postępowania w Patras do sądu pociągnąć; ale poradziwszy się prawników, odstąpił od swoiego zamysłu.

Z Londynu d. 12 Października.

Jenerał Robert Wilson napisał powtórny list do Xcia Jorku, w którym zaręcza na swóy honor, że wszystkie rozchodzące się o iego postępowaniu wieści są zmyślone, że nie wie za co tak surowo ukaranym został, i że w ten czas dopiero uspokoi się, gdy iego postępowanie albo przez sąd woyskowy, a ieżeliby mu tego odmowiono, przez zwy-

czyną kommissyią nayściślèy i cysurowi y roztrząsnione zostanie Xżę Jorku odpisał mu: że ponieważ Król wyrzekł już w tey sprawie, on nie może nic więcey daley uczynić. — P. Hobhouse podpisał na składkę dla niego 100 Fs.

Słychać, iż bank wykupi i cofnie z biegu wszystkie na 5 funtów szterlingów bilety bankowe.

Rzekoma Xężna Kumberlandyi została za 150 Fs. uwięzioną, których za swoie roboty złotnikowi nie była wstanie zapłacić. Wzywa ona teraz wsparcia wspaniałomyśnego ludu Angielskiego, ponieważ odkazane iey przez zeszłego Króla 15,000 Fs. nie są iey ieszcze wypłacone.

Składki na wystawienie w Dublinie pomnika z powodu przyiazdu tam Króla, wynosiły do 4 b. m. 10058 Fs. 2 S. i 5 pencow.

Podług listów, które wczoray do pałacu Carltonhouse nadeszły, spodziewany tu iest Król na powrót w ostatnim tygodniu Listopada.

Onegday i wczoray miała tayna rada posiedzenia, na których postanowione zostały środki przeciw panuiącey teraz w Hiszpanii żółtey gorączce.

Umarł tu ieden z naywiększych Inżynierów Angielskich, John Rennie, który wystawił sławną w Plimut tamę i iedyny w swoim rodzaiu most Waterloo w Londynie.

Gałka i krzyż na wieżą Kościoła S. Pawła są iuż prawie ukończone. Dawna gałka składała się z 14 sztuk, nowa zaś z dwóch tylko i waży około 1100 funtów. Wysokość pokrycia iey miedzianego wynosi 27 stóp i waży około 7700 funtów.

W ogrodzie P. Maccaloch w Gwernsey rośnie ogurek, który przeszłey niedzieli miał iuż 7 calów długości.

P. Ward, sprawuiący Angielskie interesa w Lizbonie, podał tamteyszym Stanom przełożenie przeciw nałożeniu na wprowadzane z Anglii wełniane towary tak wysokiego cła, że wyrównywa zakazowi. Nota ta tak ma bydź w ostrych wyrazach napisana, iż obawiaią się nieprzyiemnych następności.

Przed kilku dniami tuteyszy nosiciel węgli uwiódł żonę swoiego kollegi, i czarny ten cech złożył na niego sąd, wysłuchał obustronnych świadków i znalazł go winnym. Musiał się stawić i zapłaciwszy 5 szylingow kary, wsadzony został na drabinę, na którey worek służył mu za siodło, a powrósła za strzemiona. Związano mu mocno nogi; 4 kollegów wzięło drabinę i rozpoczęła się processyia, którą ieden z nich ze dzwonkiem poprzedzał i wierszem głosił tak iego oskarżenie, iako też wyrok wysokiego sądu. Tysiące kobiet i dzieci szło po nadbrzeżu przy okrzykach za processyią; niektóre uniesione złością rzucały na biednego zbrodniarza kamieniami. On nadaremnie usiłował się wyrwać, musiał wytrzymać póki przed dom uwiedzioney Damy zaniesiony nie został, gdzie ieszcze raz odczytano oskarżenie i wyrok, potem go uwolniono.

Ludność W. Brytanii, która w roku 1811 nie wynosiła iak 11 mill: 800,000 dusz (wyiąwszy do pół mill: rachować się mogących lądowych i morskich żołnierzy) liczy teraz podług ostatniego spisu 14 mill: z których przypada na Londyn 1 million

800,000. Jrlandyia liczy pół siodma milliiona dusz, a dodawszy do tego wszystkiego posiadłości Angielskie, tedy cała ludność naszych posiadłości dochodzi do 95 mill: dusz. Wywóz wynosi 51 mill: a przywoz z zagranicy 36 mill: Fs.

Gazeta Times wyraża: Kupcy utrzymuią, iż ieżeli nie teraz, tedy przed żniwami roku przyszłego porty nasze otworzonemi bydź muszą do wprowadzania zagraniczney pszenicy, a to z tey przyczyny: że przypuszczaiąc nawet, iż tegoroczni urodzay wyrównywa przeszłorocznemu, waga iednak tegoroczniey pszenicy iest daleko mnieysza od przeszłoroczniey. Jeżeli (mówią daley) dowiedzionem bydź nie może, iż przeszłoroczni urodzay dostarczył więcey, niż wewnętrzna potrzeba wymagała, tedy tegoroczni tego nie zastąpi i musiemy z zagranicy sprowadzać. Dotąd cena średniego przecięcia kwarteru pszenicy 70 szylingów 7 penców i sprzedarz naylepszego nawet gatunku nader idzie tempo. Około 500,000 kwarterów zagraniczney pszenicy znaydować się ma w kraiu pod kluczem i pieczęcią skarbową.

Gazeta Liwerpoolska donosi, że ukończył się iuż tegoroczni połów śledzi i są wybornego gatunku, ale połów tegoroczni iest o 100,000 beczek mnieyszy od przeszłorocznego.

Z Madrytu d. 1 Październik.

D. 28 z. m. nastąpiło tu otworzenie posiedzeń nadzwyczaynych Stanów. J. K. M. udał się zrana do pałacu ich zgromadzenia, na którego wniyściu przyięty został od deputacyi z 21 członków złożoney. Gdy Król usiadł na tronie, po którego prawey stronie zasiedli Jnfanci, a lewey reszta orszaku, miał następuiącą mowę.

"Mci Panowie Deputowani! Od zawiadomienia zwyczaynych Stanów o powodach, które skłoniły mnie do zwołania nadzwyczaynych, nic nie zaymowało bardziey mey duszy iak widzieć ie zgromadzone. Znaywiększem przeto ukontentowaniem widzę was dziś zebranych i oddaię się zupełnie słodkiey i słuszney nadziei względem dobra, które wasze prace oyczyznie przygotuią — Przedmioty, które z rozkazu moiego pod waszą rozwagę złożone zostaną, tyczą się szczególniey prędkiego ugruntowania konstytucyynego systematu, a temi są: podział prowincyy, urządzenie politycznego rządu w Królestwie, uchwalenie ustaw cywilnych i woyskowych, urządzenie siły morskiey i czynney milicyi. Wszystkie te rozmaite urządzenia potrzeba koniecznie zastósować do zasad konstytucyi, ażeby rząd oswobodzony był od trudności, które z niedostatku zgody znayduie i uprzątnąć nie potrafi. Sądzę także, iż należy się iak nayśpiészniey zatrudnić kilku innemi punktami, które lubo nie są ściśle z konstytucyią połączone, wpływaią iednak do dobra powszechnego. Rozumiem to środki, które do przywrócenia spokoyności w Hiszpańskiey Ameryce i do utwierdzenia przyszłego iey dobra przedsięwzięte bydź muszą. — Jakkolwiek ważnem iest to wszystko, co Stanom przełożonem zostanie, ważnieyszą iednak iest ich zgodność, która iest rękoymią iedności pomiędzy pierwszemi władzami kraiu, i ta iedność przekonać powinna wszystkich nieprzyiaciół naszych urządzeń, iż usiłowania ich daremnemi będą. Korzystać będę z zgromadzenia Stanów, dla proponowania środ-

ków czyli proiektów, iakie móy rząd uzna zakonieczne do zapewnienia swoich działań, w przypadku potrzeby. — Mci Panowie Deputowani! Pole, które otwiera się waszey gorliwości i światłu iest nader obszerne, i przymioty, które was w wysokiem stopniu zdobią, połączone z mądrością i przezornością zapewniaią oyczyźnie to, czego iey iescze do ugruntowania tey dobra nie zostaie. Spodziewam się z pewnością, że zasłużycie w tey mierze na podziwienie narodu i całey Europy, i że codziennie stawać się będziecie godnieyszemi szczególnieyszego szacunku waszego Króla, który ciągle uważa Stany iako naypewnieyszą podporę konstytucyynego swoiego tronu.,,

Biskup Majorki, prezes Stanów, odpowiedział na tę mowę między innemi:

„W. K. Mość nie pokazałeś się nigdy w tey wysokiey Świątyni ustaw z większą chwałą, iak w pamiętnym dniu dzisieyszym. Nadzwyczayne Stany są ustawą naznaczone, ale zwołanie ich iest dziełem W. K. Mci. Przedmioty, które W. K. M. pod rozwagę Stanów podałeś, są nader ważne. Nastręcza się znowu teraz deputowanym pomyślna pora do okazania na nowo swoiego patryiotyzmu. Korzyści, które z proiektów do ustaw i uchwał dla powszechnego dobra wynikną, będą zapewne liczne; lecz, Nayiaśnieyszy Panie, jakkolwiek wielka ich będzie liczba, nie będą iednak niczem względem większych korzyści, które z zgodności tych Stanów z wysokim swoim Monarchą wyniknąć muszą. W. K. M który z własney woli stanąłeś na czele Reprezentacyi narodowey i ponowiłeś święte swoie przyrzeczenia, odbieraż tu w obliczu świata nieobojętne dowody zgody i zaufania. Naród Hiszpański zarówno brzydzi się nieograniczonym rządem, iak pustoszącą anarchiią; lecz zazdrosnym iest o swoią wolność. Nie chce iednak inney, iak ugruntowaney na zasadach, któraby się nigdy w zuchwałość nie zamieniła; nie chce iak tylko umiarkowaney Monarchii, iaką nasza konstytucyia przepisała; kocha i obarza świętą W. K. Mci Osobę. Oto są głośne i szczere uczucia narodu i iego Reprezentantów. O szczęśliwa zgodo między Królem i Reprezentantami narodu! Niewyczerpane źródło dobrodzieystw dla ludu Hiszpańskiego i cudowna nauko, przez którą obce narody dowiedzieć się mogą, iak konstytucyyne systema i prawdziwa wolność połączonemi są z Monarchią i porządkiem! Oby Niebo, Nayiaśnieyszy Panie, na zawsze zachowało tak szczęśliwe przymierze i pobłogosławiło wspaniałomyślnem usiłowaniom W. K. Mci i Reprezentantów narodu.,,

Po tey mowie oddalił się Król przy okrzykach: Niech żyie Król konstytucyyny! niech żyie Konstytucyia! niech żyie Kongres narodowy!

Potem zatrudniły się Stany uchwaleniem adressu do Króla, który mu wczoray przez deputacyią zaniesiony został.

Żaden z zagranicznych tuteyszych posłów nie znaydował się przy otworzeniu posiedzeń, co nie było publiczności przyiemnem.

Nowy Minister woienny złożył swóy urząd i zdaie się, że i drudzy to samo uczynią. Dawnieyszy Minister woienny Moreno Daviz mianowany został cywilnym gubernatorem w Sewilli na mieyscu

dotychczasowego, który dopuścił popiersie Riego nosić po ulicach.

Od uwięzienia dwóch krzykliwych członków klubu Fontana, Nunez i Mac-Croon, zachowuie się reszta spokoyniey.

Officerowie cofnionego z Saragossy pułku konstytucyynego posłali Królowi i kommissyi Stanów przełożenie, iż nawet przez myśl im nie przeszło przystąpić do spisku Villamor. Ostatni iako herszt republikańskiego spisku został przez sąd pierwszey instancyi na 8mioletnie więzienie na Balearskich wyspach skazany, i oświadczył, iż nie odwołuie się od tego wyroku do wyższego sądu.

Kilku mieszkańców Kadyxu napisało do Stanów przełożenie, w którem żądaią 1) aby Król nieprzybierał tytułu oswobodziciela Hiszpanii, póki nie stanie się onego godnym; 2) aby szczątki rodziny Burbonów wyniesione zostały z grobu Królewskiego i złożone tam były zwłoki Arco-Arguero i innych woyskowych wyspy Leon.

Pisma tuteysze ogłosiły przełożenie, które Riego miał podać Królowi. Gazeta rządowa donosi atoli, że wzmiankowane przełożenie nie było Królowi podane i zapewne iest zmyślone, zwłaszcza, iż zawiera wyrazy, które nieczyniłyby zaszczytu temu Jenerałowi.

Żółta gorączka ciągle okropnie w Katalonii grassuie. W Tortosie nie można już prawie człowieka widzieć; cała ludność albo wymarła, albo uszła. Cała Katalonia w krótce od ludzi opuszczoną zostanie; z płaczem ucieka ztamtąd lud na wszystkie strony, przez co powiększa się obawa w ogranicznych prowincyiach. Zgoła wszędzie panuie nayswiększa trwoga. Kilka tysięcy osób opuściło Saragossę. W Barcellonie i Barcellonecie umiera ieszcze codziennie po 150 osób. Oprócz tey klęski utworzyła się ieszcze banda z 4 do 500 przeciwnych konstytucyi Hiszpanów, która powiększa zamięszanie.

Z Lizbony d. 27 Września.

N. Król wydał surowy rozkaz do Arcybiskupa Ewory, aby stosownie do uchwały Stanów napominał lud listami pasterskiemi do posłuszeństwa ustawom i władzom konstytucyynem, i naganił dotychczasowe iego postępowanie. Podobneż rozkazy wydał do 11 innych Biskupów.

P. Filgueiras wniósł d. 22 b. m. prośbę do Stanów od dwóch z powodu politycznych mniemań do Portugalii zbiegłych i od 18 miesięcy uwięzionych Hiszpanów, którzy maią bydź wydanemi, dodaiąc, iż to sprzeciwia się prawu narodów. Stany zawiesiły ich wydanie i nakazały rządowi zdać sobie o tem sprawę. D. 24 postanowiły, iż Hr. Arcos, który płynąc z Brazylii do Portugalii wrzucił w morze wszystkie tyczące się zamorskich prowincyy i dypłomatyczne papiery, ma bydź badany, i żeby rząd nakazał przysłać tu resztę znayduiących się w Rio-Janeiro papierów.

Z Kronstadtu d. 20 Września.

Bciarowie, którzy zbiegli w kray Austryiacki znayduią się poczęści w nayświększey nędzy; niektórzy z nich musieli nawet suknie sprzedać dla utrzymania życia. Podług nadeyść. mianego z Wiednia rozkazu muszą wszyscy w 14 dniach albo wrócić do kraju, albo oddalić się w głąb Siedmiogrodzkiey ziemi.

DODATEK
DO N^ro 87.
GAZETY KRAKOWSKIEY

KRAKOWA DNIA 31 PAZDZIERNIKA 1821 ROKU WE SRODĘ.

Z Wiednia d. 22 Października.

Rocznica pamiętney bitwy pod Lipskiem obchodzona tu była d. 18 b. m. zwyczaycym sposobem, uroczystem nabożeństwem i odśpiewaniem *Te Deum* w Metropolitalnym kościele Swiętego Szczepana, pod czas którego záciągnione na wały wielkie działa dawały ognia. W wieczór w obu C. K. Dworskich teatrach dane były wystawienia na korzyść funduszu Inwalidów.

J. C. K Mość gabinetowem swoim pismem z Pöggstal pod d. 2 Sierpnia r. b. udzielić raczył Ces. Rossyyskiemu i Królewsko-Polskiemu taynemu Radcy i Gubernatorowi cywilnemu Wileńskiemu, Franciszkowi Xaw. Xciu Drucko-Lubeckiemu, wielki krzyż, Król. Polskiemu Radcy stanu, Dom. Kaietanowi Kalinowskiemu, komanderski krzyż, a Ces: Rossyyskiemu kolegialnemu Assessorowi, Piotrowi Baronowi Rückman, kolegialnemu Radcy, Alexandrowi Dymitrieff i Sekretarzowi Król. Polskiego Ministerstwa skarbowego, Karolowi Majer, małe krzyże Ces. Austryackiego Leopolda orderu.

Dziekan i Pleban Schuler w Zams w Tyrolu, prosił o pozwolenie założenia w Zams instytutu Panien miłosiernych dla opatrywania chorych i uczenia dziewcząt, przeznaczaiąc na to 12,338 Złr. kapitału. J. C. K. wyrokiem swoim z d. 2 Września r. b. zezwolił na przyięcie tey iego ofiary i oraz oświadczyć mu kazał naywyższe z tego względu swoie ukontentowanie.

Do osobliwości, które gwiaździste Niebo teraz wystawia, należy bezwątpienia zakrycie przez Xiężyc planety Marsa. D. 19 Października z rana Mars, Xiężyc i ziemia stały w iedneyże linii, i dla tego pierwszy od drugiego zakryty został. To dla swoiey rzadkości interessuiące, a dla żeglugi i teoryi planet użyteczne zdarzenie, zostało dokładnie w C. K. Wiedeńskiey gwiazdopatrni do trzeżone i uważane.

Z Hanoweru d. 16 Października.

Podczas wielkiego posłuchania we czwartek Król rozmawiał ze wszystkiemi osobami nader uprzeymie, a naywięcey z Jenerałem Pruskim Hr. Tauenzien. W pią-

tek stawione przed nim były deputacyie od Stanów kraiowych i inne władze, tudzież Jenerał Rossyyski Beonigsen. W wieczór officerowie przy 1500 pochodniach wyprawili w ogrodzie pałacu Herrnhausen muzykę. W sobotę odbył Król popis z 7 pułkami piechoty, 8 jazdy i 4 batteryiami artyleryi, przeszło 14,000 ludzi. Xże Kumberlandyi dowodził sam swoim pułkiem ułanów i Król zdawał się bydź bardzo z woyska kontent. W wieczór atoli nie mógł znaydować się na uczcie u Xcia Kambridgi, na którey była także obecną przybyła tu siostra J. K. Mci Landgrafowa Homburgska. Z powodu napadu podagry radzili lekarze J. K. Mci, aby przez 4 do 5 dni z łożka nie wstawał. Dla tego wypadku Król nie będzie się iuż znaydował na obrotach i woyska się zapewne w krótce rozeydą, a może nawet i na przygotowanych dla niego łowach. — Gdy Król d. 6 b. m. przyiechał do pierwszey Hanowerskiey wsi Glandorf, podał mu poczmistrz puhar 119toletniego Reńskiego wina. J. K. M. pił z niego mówiąc: "Za zdrowie Niemieckich moich poddanych, których kocham.„

Z Włoch d. 8 Października.

Nim Król Sardyński Karol Felix wiechał do Alessandryi ogłosić kazał przebaczenie za przestępstwo obalenia rządu. Wyiętemi iednak od tego przebaczenia są h...towie i podżegacze spisku, iako też ci, którzy w domach swoich cierpieli buntownicze zgromadzenia, uwodzili żołnierzy pieniądzmi lub zmyślonemi doniesieniami, nauczyciele uwodzący młodzież naukami i pismami, mieiący eświadczenie Królewskie z dnia 16 Marca za zmyślone, członki tak zwaney federacyyney rady, i nakoniec ci, którzy wbrew karności woyskowey przywłaszczyli sobie dowództwo w woysku lub zachęcali do rewolucyi, mordu i zdzierstw. Udarowani przebaczeniem zostawać iednak będą pod dozorem w oznaczonych mieyscach i do urzędów Królewskich nie będą przypuszczonemi, równie iak studenci do kończenia nauk swoich. Wyiętemi iednak od tego bydź mogą ci, którzy 18 lat nie maią. Ponowiony także został zakaz taynych towarzystw. — W hrabstwie Nicei uwięziono znowu niedawno bardzo wiele osób.

Do Genui powróciło d. 26 Września przeszło 40 okrętów z Lewantu, wyładowanych zbożem i innemi artykułami. Nadeyście tych okrętów tem więcey ucieszyło kupców, że mieli iuż wyłożony kapitał na zakup tych artykułów za przepadły.

Z Smirny d. 2 Września.

Bryg Francuzki Rusé powrócił tu wczoray z swoiego krążenia pod brzegami Syryi, i przywiózł wiadomość, że Basza Akry wydał rozkaz do uwięzienia konsula Francuzkiego, który uratował się z tysiącznemi niebezpieczeństwami, wraz z swoim tłomaczem. Na wyspie Cypru trwaią ciągle mordy; konsul Francuzki Mechin obowiał się bardzo przyszłości; gdyż Basza tamteyszy nie chciał na iego oddalenie się z rodziną zezwolić.

Od brzegów Menu d. 15 Października.

Xiąże Koburgski nietylko dawnemu swoiemu Xięztwu Koburg - Saalfeld, ale i nowemu (z różnych posiadłości nad Renem między Pruskiemi i Bawarskiemi prowincyiami złożonemu) Xięztwu Lichtenberg nadał stanową konstytucyią.

W kraiu Wirtembergskim utworzony iest fundusz na polepszenie pensyy, z

którego zasłużeni duchowni nim postąpią na wyższe stopnie, pobieraią dodatki. Składa on się częścią z dochodów znieśionych duchownych stopniów, częścią z odciągań do płacy bogato uposażonych plebanii.

Gatunek broni nazwany w północney Ameryce piekielną machiną, którą rusznikarz w Filadelfii wynalazł, składa się z 7miu fuzyiowych rur, które spodem połączone są w pomiar ich liczby iak zwyczayne fuzyie. Każda z tych rur ładuie się 30 kulami i tak z sobą są połączone, iż przy wystrzale pada bez ustannie do 210 kul, które tem większy czynią skutek, iż wszystkie wymierzone bydź mogą w iedno mieysce. Amerykanie używaią naykorzystniey tey machiny w morskich swoich woynach i przypisuią iey szczególniey swoie zwycięztwo w bitwie pod ieziorem Erie, przez którey wystrzał cała Angielska eskadra zabieraiąca się do zahaczenia Amerykańskiego komododora okrętu w nieład wprowadzoną i zabraną została. Amerykańskie okręty opatrzone pospolicie są sześciu takiemi machinami, które tak są uszykowane, iż strychować mogą pokłady nieprzyiacielskich okrętów i zabiiaią szczególniey offcerów. Niedawno nakazano także zaprowadzić tę machinę w woysku lądowem i każdy batalion ma ich dwie mieć. W służbie lądowey nie może bydź nic skutecznieyszego do wstrzymania natarcia jazdy lub bagnetów nad te machiny, które prowadzone na mułach, za zatchnięciem w ziemię wideł wymierzone bydź mogą do każdego punktu. Podobnież użytecznemi bydź mogą przy obronie twierdz, gdyż za ich pomocą nieprzyiaciel niepotrafi zrobić wyłomu.

Dnia 29 i 30 Października 1821.
Cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

	1.	2.	3.	4.
Korzec	Zł. gr.	Zł. gr.	Zł. gr	Zł. gr
— Pszenicy	26 —	23 —	20 —	18 15
Korzec Żyta	23 —	22 —	19 —	17 —
— Jęczmienia	13 —	12 —	11 15	11 —
— Owsa	5 15	5 10	4 15	— —
— Jagieł	40 —	37 —	36 —	34 —
— Grochu	17 —	16 —	15 —	14 —
— Rzepaku	18 —	16 —	14 —	13 —

W Gdańsku dnia 19 Października.
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Przenicy	od Złp.	860	do 1100.
Żyta	— —	460	— 520.
Jęczmienia	— —	280	— 300.
Owsa	— —	260	— 280.
Grochu	— —	360	— 400.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 29 Października.

Czer: Zł: Holl: monetą Courant Złp.	20 gr.	—
— detto Cesarski . . . . — .	19 —	15
Fryd. Pruskie . . . . . — .	35 —	—
Luidor . . . . — .	37 —	—
złoto frankowy . . . . . — .	32 —	15
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	232 —	—
Złoty ryński Szeinami . — .	1 —	21

DONIESIENIA.

Bracia Hauli z Hollandyi przybywszy do Krakowa z znaczną ilością drzewek owocowych okulizowanych i szczepionych tak karłów, iako i wysoko rosnących, tudzież wybornych kwiatów do sadzenia, polecaią się miłośnikom ogrodów, i ofiaruią one po iak naymiernieyszey cenie. Mieszkaią na Stradomiu pod N. 15 i znakiem róży u P. Rippertа.

Publiczność zawiadomia się, iż w Dobrach klucza Beyskiego, w powiecie Szkalbmierskim Woiewództwie Krakowskiem leżących, dnia 9: 10, 11 i 12 przyszłego miesiąca Listopada r. b., będą sprzedawane ryby różnego gatunku ze stawu wielkiego, od lat 15stu niespuszczonego. — Beysce d. 22 Października 1821 roku.

W. Szadurski, Rządca.

Pisarz Trybunału I. Jnstancyi Wolnego Miasta Krakowa i iego Okręku, stósownie do Art: 682 Kod: Post: Sąd: wiadomo czyni, iż Woyciech Alexander Skórczyński Komornik Sądowy na mocy ugody w Sądzie Pokoiu Wolnego Miasta Krakowa Okręgu II. dnia 25 Stycznia 1820 między Alexandrem Dudzikiem z iedney, a Jakubem Sokołowskim i Franciszką Sokołowską córką iego z drugiey strony nastąpioney, którą Jakób Sokołowski i Franciszka Sokołowska summę dukatów 67 w srebrney Kurant monecie Alexandrowi Dudzikowi, dłużnemi bydź wyznali i takową solidarnie trzema ratami, z których pierwsza w dniu 1 Października 1820 roku, druga w dniu 1 Maia 1821 roku, zaś trzecia w dniu 1 Stycznia 1822 roku przypadała zapłacie, pod utratą dobrodzieystwa podziału w razie uchybienia terminu zobowiązali się z gotową exekucyą, stronie to iest: Jakóbowi Sokołowskiemu i Franciszce Sokołowskiey na Kazimierzu przy Krakowie pod L. 182 w Gminie VItey mieszkaiącym na czele wezwania exekucyinego w dniu 19 Maia r. b. przez Woźnego Woyciecha Sandorskiego prawnie wręczoney, zaiął w dniu 4 Maia roku bieżącego dom na Kazimierzu przy Krakowie za Wielicką bramą frontem ku ulicy Nadwiślańskiey, tyłem zaś pod mur Miasta przyczepiony pod L. 182 w gminie VItey Wolnego Miasta Krakowa Okręgu IIgim stoiący, z iedney z domem dłużnika Jakóba Sokołowskiego z drugiey zaś strony z domem Oszackiego graniczący, Jakóba Sokołowskiego i Franciszki Sokołowskiey dziedziczny, a to na zaspokoienie Summy 67 dukatów z powyższey ugody Alexandrowi Dudzikowi handlem drzewa trudniącemu się w wsi Chełmie Szląsku Pruskim zamieszkałemu, należącey się. Przedarz tego domu imieniem zaymuiącego, przez pełnomocnika swego Star: Marka Abrahamowicza Kupca na Ludwinowie w mieście Podgórzu Galicyi Austryiackiey mieszkaiącego, czyniącego, popiera Józef Jankowski Adwokat przy ulicy Szczepańskiey pod L. 369 w Krakowie mieszkaiący. Lokatorami w zaiętym domu są Star: Abraham Goldzwer zaymuiący izbę i komnatę, Sokołowski z żoną i córką, i Star: Salomonowa Hele trzymaiąca Kramik. — Kopiie protokułu zaięcia, Jakóbowi Miętuszewskiemu Pisarzowi Sądu Pokoju Okręgu II. W. M. Krakowa, Maciejowi Mydlarskiemu Woytowi Gminy VItey, Jakóbowi Sokołowskiemu i Franciszce Sokołowskiey w dniu 19 Maia r. b. wręczonemi są. Oryginał protokułu zaięcia w Akta hipoteczne W. M. Krakowa Vol. III. księgi zaięcia na karcie 177 N. 31 dnia 11 Czerwca r. b. a w Akta Kancellaryi Trybunału I. Jnstancyi W. M. Krakowa w księgę II. zaięć nieruchomości pod L. 76 od stronnicy 663 do 666 w dniu 25 Czerwca r. b. wciągnionym został.

W dniu 23 Października r. b. odbyła się licytacyia przygotowawcza domu zaiętego, który W. Józefowi Jankowskiemu Patronowi sprzedarz popieraiącego, za summę na pierwsze wywołanie położoną to iest 1600 złp. przedstanowczo przysądzonym został. Do odbycia zaś licytacyi stanowczey dzień 7 Grudnia r. b. iest wyznaczony. Chęć licytować maiący, w dniu wyżey wymienionym na Aud. Tryb I. Jnst. W. M. Krakowa zgłaszać się zechcą. — W Krakokowie d. 29 Października 1821 r.

Kuliczkowski, Pisarz.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa, i iego Okręgu. Stosownie do przepisu Artykułu 118 Kod: Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Jnstancyi kraiu tuteyszego, wyrokiem swoim z dnia 10 Maia r. b. na powództwo Małgorzaty Jasiaczki włościanki we Węgrzu, w okręgu kraiu tuteyszego położoney, zamieszkałey, wydanym, nakazał śledzenia Michała Jasiaka Męża powódki, w mieyscu ostatniego zamieszkania iego we wsi Węgrzu, wiecey od lat czterech nieprzytomnego, i żadney wiadomości o sobie niedaiącego, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomności Sądowi Pokoiu Okręgu Mogilskiego. — W Krakowie dnia 17 Września 1821 roku.

Piekarski.

Raybach, Sekr: Sąd: Appel: